

Een heksensteen voor koning Chagrinus

© *Rob Maayen*

Rollen	Jongens / meisjes
Ceremoniemeester	j/m
Koning Chagrinus / Plezantus	j
Wachters	j/m
Minister Zorgbrenger	j/m
Minister Guldenspoor	j/m
Heks Noordenwind	m
Heks Zuidenwind	m
Heks Oostenwind (oudste)	m
Heks Westenwind (jongste)	m
Onderdanen (4 personen)	j/m
Kooplui (3 personen)	j/m
Burgers (3 personen)	j/m
Acts voor de koning:	
popgroep	j/m
dansgroep	j/m
acrobatengroep	j/m
poptalent met danseressen	j/m

Het aantal rollen is nagenoeg onbeperkt, maar kan ook flink teruggebracht worden door gebruik te maken van dubbelrollen.

EEN HEKSENSTEEN VOOR KONING CHAGRINUS

SCÈNE 1: de troonzaal

De eerste scène speelt zich af in de troonzaal van koning Chagrinus. De achtergrond kan neutraal zijn; bijvoorbeeld een grijs of zwart gordijn. Wanneer een dergelijk gordijn aanwezig is, kunt u hierop ook enkele kartonnen wapenschilden bevestigen.

De troonzaal kan verder gesuggereerd worden door enkele flinke zuilen. Deze kunnen in het platte vlakke geschilderd worden en op/tegen de achterwand vastgemaakt.

Verder is er alleen een troon of een deftige stoel met armleuningen nodig. Deze dient enigszins aan de (rechter) zijkant van het toneel geplaatst te zijn, zodat de optredende spelers er geen hinder van hebben. Bovendien blijven dan ook de verveelde expressies van de koning tijdens de verschillende optredens goed zichtbaar voor het publiek.

Bij aanvang van de voorstelling is de troonzaal leeg. Het toneel is helder verlicht. Vooraf klinkt klassieke muziek met een koninklijk of militair karakter.

Vanuit de zaal (bij voorkeur via het middenpad) komt de koninklijke ceremoniemeester op, geflankeerd door 2 schildwachten. De ceremoniemeester is gekleed in een livrei. In zijn ene hand houdt hij een ceremoniële staf. Neem hiervoor een bezemsteel op de juiste lengte. Aan de bovenzijde kan een knop gemaakt worden. De knop goud- of koperkleurig schilderen. De steel kan bruin of zilver geschilderd worden. Onder zijn andere arm draagt hij een opgerolde gastenlijst. Deze rol ziet er uit als perkament en is versierd met rood lint.

De schildwachten dragen een identiek uniform, eventueel met een mantel. Ze zijn bewapend met een hellebaard. Deze kan gemaakt worden van een lange stok. Het bovenste gedeelte uitzagen in hardboard of dun multiplex en daarna zilverkleurig schilderen.

Tijdens de wandeling naar voren groet de ceremoniemeester minzaam het wachtende publiek. De twee schildwachten kijken strak voor zich uit.

De schildwachten nemen als eerste hun plaats in op de voorgrond aan de linker- en rechterkant van het podium. Vervolgens stelt de ceremoniemeester zich in het midden op en stampt enkele keren nadrukkelijk met zijn staf op de grond. Trompetgeschal kondigt de komst van de koning aan.

Ceremoniemeester: (met luide stem)

Zijne koninklijke hoogheid koning Chagrinus houdt audiëntie ! Het humeur van zijne doorluchtige hoogheid is heden morgen beneden peil !

Wachters: (samen)

Zoals gewoonlijk !

Zware voetstappen klinken vanuit de coulissen en koning Chagrinus komt vanaf de linkerkant op. Hij kan traditioneel gekleed zijn met mantel en een gouden kroon. Ook mogelijk een zwarte broek met sierlijk wit overhemd. Het geheel completeren met een zware gouden ambtsketen en een gouden kroon.

De koning kijkt erg kwaad. In het voorbijgaan duwt hij de ceremoniemeester ruw opzij. De schildwachten springen haastig in de houding. Met een nors gezicht neemt hij plaats op de troon.

Koning: (snauwend)

Wie komen er vandaag ?

De ceremoniemeester bestudeert een gastenlijst en kijkt zichtbaar opgelucht.

Ceremoniemeester: (kalmerend)

Gelukkig niet veel majesteit.

Vandaag alleen enkele onderdanen met een klacht. Maar eerst komen uw twee belangrijkste ministers.

Koning: (zuchtend)

O, nee hè, die zeurpieten !

(ongeduldig)

Laat ze maar gauw binnenkomen, dan ben ik zo van ze af.

De ceremoniemeester tikt met zijn staf op de grond.

Ceremoniemeester: (luid)

Minister Zorgbrenger van Binnenlandse Zaken en minister Guldenspoor van Financiën !

Wachters: (luid)

Minister Zorgbrenger van Binnenlandse Zaken en minister Guldenspoor van Financiën !

De koning springt overeind en valt woedend uit tegen de ceremoniemeester en de wachters.

Koning: (brullend, stampvoetend)

Wáárom moeten jullie altijd zo hard roepen ! Je weet dat ik absoluut niet tegen dat geschreeuw kan !

De ceremoniemeester en wachters knippen geschrokken van “ja”. Ze herhalen geluidloos de aankondiging. De koning knikt tevreden en gaat weer zitten. De twee ministers komen opgewekt vanaf de linkerkant op. Ze zijn gekleed in zwarte kostuums, eventueel met traditionele steek. Op hun revers prijken enkele medailles/ridderorden. Zorgbrenger draagt een zwarte aktetas. Het tweetal maakt een diepe buiging voor de koning.

Zorgbrenger: (zangerig)

Goedemorgen, majesteit. Heeft u lekker geslapen ?

Guldenspoor: (zangerig)

Goedemorgen, majesteit. Een heerlijke dag vandaag, vindt u niet ?

De koning vliegt overeind en loopt dreigend op de ministers af. Deze deinzen geschrokken achteruit. Zorgbrenger houdt zijn aktetas afwerend voor zich. Guldenspoor verschuilt zich rillend achter de rug van zijn collega.

Chagrinus: (nijdig richting Zorgbrenger)

Ik heb niét goed geslapen !

(nijdig richting Guldenspoor)

En ik vind het géén heerlijke dag vandaag !

(dreigend tegen beiden)

Begrepen ?!

Zorgbrenger: (onderdanig)

Jazeker, majesteit !

Guldenspoor: (onderdanig)

Natuurlijk, majesteit !

De koning bekijkt hen misprijzend en imiteert vervolgens hun houding en stem.

Chagrinus: (na-apend)

Jazeker, majesteit...natuurlijk majesteit !

(nijdig)

Weten jullie niets anders? Ik krijg van jullie kruiperige gedoe een rothumeur...

Wachters: (samen)

Zoals gewoonlijk !

De koning kijkt hen vernietigend aan, maar de wachters vertrekken geen spier. Met een verongelijkt gezicht neemt de koning plaats op zijn troon.

Chagrinus: (onverschillig)

Zijn er nog staatszaken ?

Zorgbrenger: (quasi nonchalant)

Alleen het gebruikelijke: de kabinetsformatie, wat ruzies in uw familie...

Guldenspoor: (luchtig)

Problemen met de begroting, de werkgelegenheid, de gezondheidszorg...

Chagrinus: (ongeduldig)

Ja, ik het hoor het al. Laat maar zitten. Dat zoeken jullie maar zelf uit.

Zorgbrenger: (opgelucht)

Dan zijn er enkel nog wat verzoeken vanuit het volk.

Guldenspoor: (uitnodigend)

Mogen ze binnenkomen ?

Chagrinus kijkt zeer bedenkelijk.

Chagrinus: (somber)

Moet het echt ? Altijd dat gezeur.

De beide ministers halen zwijgend hun schouders op en nemen een afwachtende houding aan.

Chagrinus: (zuchtend)

Nou laat ze dan maar binnen. Dan hebben we dat tenminste ook weer gehad.

De ceremoniemeester stampet met zijn staf op de vloer.

Ceremoniemeester: (luid)

Laat het volk binnenkomen.

Op het teken van de ceremoniemeester stappen de schildwachten opzij en komt meteen een flinke groep mensen de werkkamer binnen. Ze zijn vlot gekleed en gedragen zich lawaaierig en ruziënd.

De wachters houden hen enigszins in bedwang en zorgen ervoor dat het volk niet te dicht bij de koning komt. Deze bekijkt hen met afschuw. De ceremoniemeester stampet krachtig met zijn staf op de grond.

Ceremoniemeester: (luid)

Stilte graag! Koning Chagrinus begint met het spreekuur. De eerste klagers kunnen naar voren komen.

Na wat geharrewar werken onderdaan 1 en 2 zich door de groep naar voren. Onderdaan 1 is modern, enigszins alternatief gekleed. Onderdaan 2 is een boer, gekleed in een overall met halsdoek, pet en klompen. Hij heeft een hark bij zich en kauwt voortdurend op een strootje. Hij spreekt met een flink accent. De koning geeft met een handgebaar te kennen dat ze mogen beginnen.

Onderdaan 1: (verontwaardigd)

Majesteit, hij houdt varkens. De hele buurt heeft last van de stank.

Onderdaan 2: (hoofdschuddend)

Dat is gezonde boerenlucht.

(geringschattend)

Jullie bleekneuzen uit de stad zijn alleen maar uitlaatgassen gewend.

Onderdaan 1: (nijdig)

Gezonde boerenlucht ? Het stinkt naar poep !

Onderdaan 2: (minachtend)

Ach man, je ruikt gewoon jezelf ! Ga eens vaker in bad...

Onderdaan 1: (geestdriftig)

Ik vind dat varkens lekker in de open lucht door de modder moeten kunnen rollen.

(verwijtend)

Zijn boerderij is niet meer van deze tijd. Bij hem zitten die beesten de hele dag in een hok opgesloten.

Onderdaan 2 neemt het strootje uit zijn mond en spuugt op de grond. De ceremoniemeester kijkt ontsteld en haast zich om het met een doekje te verwijderen.

Onderdaan 2: (verontwaardigd)

Zal ik jou eens de hele dag opsluiten in een hok ? Mafketel !

Onderdaan 1: (heftig)

Biggenbeul !

Voor- en tegenstanders mengen zich luidruchtig in de strijd. De kemphanen willen elkaar te lijf gaan, maar de schildwachten grijpen tijdig in. De ceremoniemeester stampt driftig met zijn staf op de grond.

Ceremoniemeester: (vermanend)

Stilte! Het is hier geen zwijnenstal. Gedraag je in het bijzijn van de koning.

De beide onderdanen blijven beteuterd staan. De koning knikt waarderend naar zijn ceremoniemeester.

Koning: (zuchtend)

Dit varkentje zullen we eens even wassen.

Onderdaan 1 begint overdreven te lachen. Als hij echter de koele blik van de koning ziet, verdwijnt zijn lach snel. De koning wijst met een priemende vinger naar onderdaan 2.

Koning: (streng)

Heb je nog een stukje land over ?

Onderdaan 2: (peinzend)

Jawel majesteit, achter de varkensstal.

Koning: (voldaan)

Mooi ! Dan laat je daar voortaan je varkens lekker buiten lopen. Vrijheid is blijheid !
Je zult zien hoe ze daar van opknappen en jijzelf trouwens ook.

Onderdaan 1 klapt enthousiast in zijn handen en trekt een lelijke snuit naar de boer.

Onderdaan 1: (waarderend)

Bravo, majesteit !

De koning tempert opnieuw zijn enthousiasme met een koele blik.

Koning: (streng)

En jij krijgt twintig uren dienstverlening. Je gaat bij hem op de boerderij meehelpen. Zo leer je wat meer waardering te krijgen voor onze boeren. Begrepen?

Beide onderdanen knikken braaf en gaan nog wat naruziënd terug naar de anderen. Het volk maakt plagerig knorrende geluiden. De koning geeft vermoeid een teken aan de ceremoniemeester.

Ceremoniemeester: (luid)

De volgende klagers!

Onderdaan 3 en 4 komen drukgebarend naar voren uit de groep. Onderdaan 3 is een gezet figuur met deftige kleding. Hij sleept puffend een grote tak of een bos takken met zich mee en smijt die demonstratief voor de koning op de grond. Onderdaan 4 is gekleed in een tuinbroek. Ze beginnen voor de troon van de koning tegen elkaar te schreeuwen. De ceremoniemeester stampet met zijn staf op de grond. Vervolgens wijst hij dreigend met zijn staf naar de twee onderdanen.

Ceremoniemeester: (bevelend)

Stop onmiddellijk met deze takkenherrie ! Of ik laat jullie ogenblikkelijk verwijderen!

Het tweetal zwijgt beduusd. De koning beloont de ceremoniemeester met een dankbaar hoofdknikje.

Koning: (geprikkeld)

Ik snap er geen hout van !

De koning wijst met een priemende vinger naar onderdaan 3.

Koning: (nadenkend)

Jij begint...

Onderdaan 3: (kwaad)

Op de scheiding van ons erf stond een beukenboom. Hij heeft hem omgezaagd !

De wachtende mensen slaan geschrokken hun hand voor de mond. De koning springt overeind en kijkt onderdaan 4 dreigend aan. Deze deinst terug en wringt nerveus zijn handen.

Koning: (nijdig)

Hoe háál je het in je hoofd om bomen om te zagen ? Vertel op !

Onderdaan 4: (verontwaardigd)

Hij deed nooit wat aan het onderhoud. Overal lagen takken en bladeren. Ik kon mijn eigen schuur niet meer in !

(schuldbewust)

Op een dag was ik het zo zat, dat ik die boom heb omgezaagd...

Onderdaan 3: (hatelijk)

Je moet de natuur gewoon zijn gang laten gaan !

Onderdaan 4: (minachtend)

Mooie smoes ! Je bent gewoon te beroerd om iets te doen.

(fel)
Takkenvent !

Onderdaan 3: (uitdagend)
Zal ik jou eens beuken ?

Onderdaan 3 grist een tak van de vloer en wil daarmee de ander te lijf gaan. Voor- en tegenstanders onder het volk mengen zich in de strijd. Er wordt flink geschreeuwd en droge bladeren dwarrelen in het rond. De koning stopt zijn vingers in de oren en sluit demonstratief de ogen. Op een teken van de ceremoniemeester herstellen de schildwachten met de nodige moeite de orde. Pas als het weer wat rustiger is geworden, opent de koning zijn ogen en haalt hij zijn vingers uit zijn oren.

Koning: (zuchtend)
Luister goed...

De koning wijst op onderdaan 4.

Koning: (streng)
Jij koopt dadelijk vijf nieuwe beukenbomen.

Vervolgens wijst hij op onderdaan 3.

Koning: (streng)
Jij zoekt op je erf een mooie plek voor deze vijf bomen.
(dreigend)
Jullie planten de bomen sámen ! Voortaan doen jullie ook sámen het onderhoud.
Ik stuur jaarlijks één van mijn houtvesters om het te controleren. Begrepen ?

De beide onderdanen knikken instemmend en gaan gedwee terug naar de groep. De boer overhandigt behulpzaam zijn eigen hark aan onderdaan 3. De koning steunt vermoeid met beide ellebogen op zijn knieën.

Koning: (lusteloos)
Nog meer klachten...?

Nu begint iedereen door elkaar te roepen en te schreeuwen. Bekvechtend dringen de mensen naar voren tot aan het bureau en vragen luidkeels om aandacht. De ceremoniemeester, de kamerheer en de schildwachten slagen er aanvankelijk niet in om de rust te herstellen. De koning springt op en rukt de rol perkament uit de hand van de ceremoniemeester. Vervolgens deelt hij daarmee enkele rake klappen uit en stampt driftig met zijn voet. Het volk zwijgt geschrokken en laat zich door het hofpersoneel terugduwen. De koning wijst gebiedend naar de linkerzijde.

Chagrinus: (woedend)
Eruit ! Stuur ze weg!

Vervolgens laat hij zich uitgeput neerploffen in zijn stoel.

Chagrinus: (triest)
Ik krijg hier een slecht humeur van.

Wachters: (luid)
Zoals gewoonlijk !

De koning kijkt hen dreigend aan en gebaart hen het volk weg te sturen. De schildwachten werken met zachte dwang het zwak tegenspuiterende volk naar buiten. De ceremoniemeester kijkt bezorgd naar de koning. Deze blijft enige tijd met gebogen hoofd en de handen voor het gezicht zitten. Pas als het volk weg is, laat de koning zijn handen zakken en staart somber voor zich uit.

Chagrinus: (mopperend)

Wat een vak...

(opsommend)

Linten doorknippen, tentoonstellingen openen, schepen dopen: allemaal geen probleem ! Af en toe een buitenlandse reis, een beetje watermanagement, wat Olympische Spelen: allemaal goed voor het imago van het koningshuis !

De koning springt op, loopt naar de rand van het podium en richt zich rechtstreeks tot het publiek.

Chagrinus: (wanhopig)

Maar dit dagelijkse gezeur, maakt het verschrikkelijk om koning te zijn. Ik regeer over een náár land.

Overal waar ik kijk, zie ik dezelfde vervelende mensen.

(nadrukkelijk in de richting van het publiek)

Jullie zijn nou nooit eens leuk !

En aan mijn ministers heb ik al helemáál niets ! Dat zijn de grootste uilskuikens die er rond lopen .

De koning loopt met grote passen op de wachtende, zenuwachtige ministers af. Die deinzen zenuwachtig terug. Guldenspoor verschuilt zich opnieuw achter zijn collega.

Chagrinus: (onheilspellend)

Wát zijn jullie ?

Zorgbrenger: (bibberend van angst)

Wij zijn de grootste uilskuikens...

Guldenspoor komt enigszins tevoorschijn vanachter de rug van zijn collega.

Guldenspoor: (bibberig)

...die er rondlopen.

De koning knikt tevreden en klopt hen quasi vriendelijk op de schouders.

Chagrinus: (gemaakt vriendelijk)

Braaf...Heel braaf...

De koning loopt rustig enkele passen van hen vandaan. De ministers halen al opgelucht adem. Dan keert de koning zich onverwachts om en valt tegen hen uit. De ministers schrikken enorm.

Chagrinus: (woedend)

Maar dáár betaal ik jullie niet voor ! Ik ben jullie geklungel spuugzat ! Vanaf nu gaat dat veranderen. Luister goed sukkel.... Jullie krijgen een week de tijd om iets grappigs te verzinnen waarmee ik, koning Chagrinus, eindelijk weer eens kan lachen.

Wachters: (luid)
Onbegonnen werk !

De koning kijkt hen vuil aan en wendt zich dan weer naar de ministers.

Chagrinus: (dreigend)
Als dat niet lukt... verdwijnen jullie in de gevangenis. Voorgoed ! Gesnapt ?

De ministers knikken geschokt 'ja'. De koning gromt tevreden en loopt met grote passen weg. Op het laatste moment keert hij zich nog even dreigend om.

Chagrinus: (nadrukkelijk)
Denk eraan,... één week...
(luchtig)
Gegroet heren !

De koning verlaat het toneel. De schildwachten en de ceremoniemeester salueren en marcheren weg. De ministers blijven wanhopig achter. Ze staan te trillen op hun benen en vegen met opvallende zakdoeken hun gezichten af.

Guldenspoor: (zuchtend)
Eén week de tijd... Wat moeten we beginnen ?

Zorgbrenger: (wanhopig)
Ik weet het niet meer... We hebben al van alles geprobeerd. De koning vindt niets leuk. Die man kán gewoon niet lachen.
Hij heeft een ochtendhumeur dat duurt van 's morgens vroeg tot 's avonds laat.
En dat al jaren achter elkaar !

Guldenspoor: (klaaglijk)
We zullen tóch een oplossing moeten vinden, anders...

Hij barst plotseling in tranen uit en klemt zich aan de ander vast.

Guldenspoor: (jammerend)
Ik wil niet naar de gevangenis... Denk je eens in; op water en brood. Tussen de spinnen en de ratten !

Plotseling kijkt Guldenspoor zijn collega verschrikt aan met grote angstogen en grijpt de ander beet.

Guldenspoor: (panisch)
Stel je voor collega: straks stopt de koning ons nog met z'n tweeën in één cel !

De ander reageert geschokt.

Zorgbrenger: (luid)
Aahh ! Dat niet !

Guldenspoor begint nu als een kip zonder kop heen-en-weer te rennen. Zorgbrenger kijkt dit even aan en grijpt dan zijn collega stevig bij de schouders beet.

Zorgbrenger: (streng)

Rustig, waarde collega ! Beheers je !
Je weet, in de politiek moet je altijd het hoofd koel houden... Laten we eens héél diep nadenken. Ministers nemen nooit overhaaste beslissingen.

Beide ministers beginnen diep in gedachten verzonken rondjes te lopen. Ze praten in zichzelf, met drukke gebaren. Zo nu en dan staan ze stil, alsof hen iets te binnen schiet. Dan schudden ze 'nee' en gaan weer verder.

Plotseling blijft Zorgbrenger met een verheerlijkte uitdrukking op zijn gezicht staan.

Zorgbrenger: (enthousiast)

Ik heb een idee !

Guldenspoor loopt ondertussen gewoon door en botst tenslotte tegen zijn collega op. Zorgbrenger pakt de ander bij de schouders en schudt hem heen-en-weer.

Zorgbrenger: (nadrukkelijk)

Waarde collega, ik heb een idee !

Guldenspoor: (ongelovig hoofdschuddend)

Zeldzaam...uiterst zeldzaam....

Zorgbrenger: (enthousiast)

Luister... Wij doen nu al járen ons best voor het volk. Nu mag het volk iets voor óns doen. We gaan naar het marktplein en vragen de mensen of ze ons willen helpen.

Guldenspoor: (enthousiast)

Een prima plan, mijn waarde collega ! We schuiven het probleem gewoon door.

Dát is pas het ware poldermodel. Kom, laten we meteen gaan !

Guldenspoor grijpt zijn collega bij de schouder en sleurt hem mee. In grote haast verlaten beiden het toneel. Eventueel het middenpad van de zaal ook gebruiken.

Vervolg

De ministers roepen de hulp in van het volk. Uit medelijden zijn de onderdanen bereid om acts in te studeren als zangers, dansers of acrobaten.

Terwijl het volk voorbereidingen treft, komen 4 machtige heksen bij elkaar. Ze bereiden een machtig tovermiddel om de koning een lesje te leren: een heksensteen.

Koning Chagrinus kan de goedbedoelde optredens van zijn onderdanen niet natuurlijk waarderen. Voor straf worden de ministers in de gevangenis gesmeten.

Dan wordt de heksensteen op het paleis bezorgd en de koning raakt in zijn macht. Hij moet alles doen wat hem wordt opgedragen. De onderdanen mogen nu wraak nemen. Ze laten de koning optreden als aap, kind en smartlappenzanger.

Als de koning berouw toont wordt de betovering opgeheven. Koning Chagrinus is voorgoed veranderd in een gezellige koning. De ministers worden in ere hersteld en het feest kan beginnen...